

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : посібник. Видання третє, доопрацьоване, доповнене. Дрогобич, 2006, 568 с.
2. Вишневський О.І. Український виховний ідеал і національний характер 2010, 160 с.
3. Ващенко Г. Виховання волі і характеру. Лондон : вид-во Спілки Української Молоді. 1952, 256 с.
4. Ващенко Г. Виховання любови до Батьківщини. Лондон : вид-во К.К. СУМ у В. Британії, 1954. 40 с.
5. Ващенко Г. Комунізм, інтернаціоналізм і виховання любові до Батьківщини. Визвольний шлях. 1956, С.295–358.
6. Ващенко Г. Виховний ідеал. Полтава : Полтавський вісник. 1994, 192 с.
7. Ващенко Г. Загальні методи навчання. Київ : Українська Видавнича Спілка. 1997, 410 с.
8. Ващенко Г. Праці з педагогіки і психології. Київ : Школяр Фада ЛТД. 2000, 416 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ЯПОНІЇ

**Анастасія СІТАСАНОВА,
м. Дрогобич**

Дослідження проблеми інтерактивних методів навчання привернули увагу відомих сучасних та зарубіжних учених: О. Пометун, Л. Пироженко, а також В. Беспалько, В. Монахова. Вони пояснюють інтерактивність в освіті як вміння взаємодіяти, підтримувати стан розмови чи діалогу. І їхні дослідження також доводять, що інтерактивне навчання дає змогу значно підвищити швидкість засвоєння матеріалу, адже воно впливає не лише на свідомість, а й на емоції учнів. Розвиток елементів інтерактивного навчання знаходимо в працях В. Сухомлинського, науковому доробку педагогів-новаторів 70–80-х рр. ХХ ст. (В. Шаталов, Є. Ільїн, С. Лисенкова, Ш. Амонашвілі та ін.). Вони також зробили вагомий внесок у розробку теорії розвивального навчання. [4]

У цих наукових пошуках, особливо щодо використання інтерактивних методів навчання, вітчизняні науковці посилалися на досвід Японії, відомої своєю високорозвиненою освітньою системою, що завжди визнавалася в світі за високий стандарт навчання та успішний підхід до освіти. Однак у сучасному світі, де зміни в технологіях та суспільстві відбуваються зі швидкістю світла, Японія також змінює свій підхід до навчання. Один із ключових аспектів цієї трансформації – використання інтерактивних методів навчання..

Реалізація цього завдання значною мірою пов'язана із застосуванням таких методів, які підводять дитину порівнювати, класифікувати, аналізувати, узагальнювати результат своєї

діяльності тощо. Ці методи є інтерактивними у навчанні молодших школярів [7].

«Інтерактивний метод – це метод навчання, при якому студенти та викладачі перебувають у режимі розмови та діалогу один з одним. Це співпраця та взаємонавчання: вчителі – учні, учні – вчителі. При цьому вчитель і учень є рівноправними суб'єктами освіти. Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншим, однієї точки зору над іншою. Під час такого спілкування учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими, критично мислити та приймати мудрі рішення» [9].

Метою інтерактивної взаємодії є:

- Дати кожному слухачеві можливість зрозуміти та обміркувати те, що він знає та думає.
- Створити атмосферу співпраці, взаємодії, співпраці.
- Сприяти участі всіх учасників у навчальному процесі.

Учень і вчитель, перебуваючи у інтерактивній взаємодії, є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчально-виховного процесу. Вони спільно визначають мету діяльності, об'єкт, суб'єкт, засоби діяльності, результати навчання. Під час такого спільного пошуку здійснюється обмін думками, знаннями, способами діяльності, внаслідок чого відбувається рефлексія, оцінювання здобутих результатів [8].

Інтерактивні методи навчання захоплюють дітей, адже вони ефективні, розвивають їхні творчі здібності та пізнавальний інтерес. На курсах, які використовують інтерактивні методи навчання, можна позбутися клопоту учнів із низькими академічними досягненнями, натомість зацікавити їх навчальними матеріалами і тим самим подарувати радість від власних успіхів. Під час таких уроків діти активно змагаються, спілкуються та намагаються довести свою точку зору, вчаться працювати в групах, а також розвивають комунікативні навички [8].

Організація навчання в ЯШ (Японська школа) за інтерактивним методом передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язування завдань на основі аналізу споріднених ситуацій тощо. Інтерактивні методи навчання часто поділяють на дві групи: методи фронтального та групового навчання. Вони використовуються на різних уроках з різними цілями і сьогодні є найбільш вживаними [9].

У Японії інтерактивні методи навчання стають все більш популярними в освітніх системах на всіх рівнях. Ось деякі з них:

1. Проблемне навчання (Problem-Based Learning, PBL).
2. Кооперативне навчання (Cooperative Learning).
3. Проектне навчання (Project-Based Learning, PBL).
4. Метод "Flipped Classroom".
5. Взаємопідтримка і співпраця.
6. Активне запитання [9].

«Проблемне навчання (Problem-Based Learning, PBL) – це педагогічний метод, який активно використовується в освітній системі у всьому світі, включаючи Японію. PBL став способом сприяти глибокому розумінню матеріалу, розвитку критичного мислення, навичок розв'язання проблем та комунікативних навичок. В Японії, PBL здобуває популярність і впроваджується на різних рівнях освіти, включаючи вищу освіту та медичну підготовку» [4].

Основні принципи методу:

- **Задача як вихідний пункт:** навчальний процес починається з представлення студентам або учням реальної проблеми або ситуації, яка вимагає розв'язання.
- **Активне дослідження:** учні або студенти активно вивчають проблему, збираючи і аналізуючи інформацію, шукаючи рішення та використовуючи різні джерела даних.

- Співпраця в групах: PBL сприяє спільній роботі учнів або студентів в групах. Вони обговорюють проблему, висловлюють різні погляди та намагаються разом знайти рішення.

- Самостійність: учні або студенти визначають, як самостійно організувати свій навчальний процес. Вони відповідають за власне навчання та розв'язання проблеми.

- Оцінка: після розв'язання проблеми проводиться оцінка результатів, яка виявляє здатність учнів або студентів аналізувати, розв'язувати проблеми та працювати в команді [3].

У Японії, PBL стає важливою частиною освітньої системи, яка сприяє підготовці учнів та студентів до складних завдань і викликів сучасного світу. Використовуючи цей метод, Японія допомагає своїм молодим громадянам розвивати необхідні навички та готує їх до успішного майбутнього.

"Кооперативне навчання (Cooperative Learning) є важливим аспектом освітньої системи в Японії та в інших країнах. Цей метод покликаний сприяти співпраці та колективному навчанню студентів чи учнів у групах. У Японії, де комунікація та співпраця вельми цінуються, кооперативне навчання відіграє важливу роль у розвитку навичок спільної роботи та соціальної взаємодії"[2].

Основні принципи кооперативного навчання:

- Групова робота: учні або студенти розподіляються на групи, де кожен має виконувати свою частину завдання або робити внесок у спільний проект.

- Залежність від інших: кожен учасник групи залежить від інших для досягнення спільної мети, що підсилює відчуття взаємозалежності.

- Спільне розв'язання завдань: учні чи студенти спільно розв'язують проблеми, обговорюють запитання та розробляють рішення.

- Взаємопідтримка: групова динаміка сприяє підтримці один одного та врегулюванню конфліктів шляхом спільних узгоджених зусиль[2].

Переваги кооперативного навчання:

- Розвиток соціальних навичок. Учні навчаються спільно працювати, слухати інших та виражати свої думки, що сприяє розвитку комунікативних навичок.

- Зростання мотивації. Групова взаємодія може підвищити мотивацію до навчання, оскільки учні відчувають себе більш включеними та важливими для успіху групи.

- Збільшення розуміння матеріалу. Учні мають можливість вивчати матеріал з різних кутів з огляду на різні погляди своїх товаришів.

- Розвиток критичного мислення. Кооперативне навчання сприяє розвитку аналітичних та критичних навичок учнів [4].

У Японії, кооперативне навчання є важливим елементом освітньої системи та сприяє розвитку співпраці та соціальних навичок серед учнів. Цей метод навчання допомагає підготувати студентів до складних викликів у сучасному світі, де співпраця та комунікація важливі для досягнення успіху.

«Проектне навчання (PBL) – це освітній підхід, який активно впроваджується в Японії та інших країнах. Він заснований на ідеї вивчення матеріалу через розв'язання конкретних завдань та проектів, що реалістично моделюють реальний світ. Проектне навчання розвиває креативність, критичне мислення та практичні навички учнів та студентів, а також допомагає їм краще розуміти та застосовувати знання» [6].

Основні принципи PBL:

- Реальні проекти: учні або студенти працюють над конкретними проектами або завданнями, які мають реальну значущість і застосування в сучасному світі.

- Активне дослідження: учні або студенти проводять дослідження, збирають і аналізують інформацію, шукають рішення та розробляють проекти.
- Співпраця в командах: PBL часто включає групову роботу, де учні або студенти спільно вирішують завдання та діляться відповідальністю.
- Практичні навички: учні або студенти розвивають практичні навички, які важливі в їхній майбутній кар'єрі та житті [6].

Переваги проектного навчання. Застосування знань: учні навчаються застосовувати свої знання на практиці в реальних ситуаціях. Розвиток критичного мислення: розв'язання проблем та завдань, які потребують аналізу і критичного мислення, сприяє розвитку цих навичок. Комунікативні навички: PBL вимагає співпраці та комунікації у командах, що розвиває комунікативні навички учнів. Зацікавленість у навчанні: реальні проекти можуть підвищити мотивацію учнів, оскільки вони більше зацікавлені у практичних завданнях [1].

Проектне навчання в Японії стає все більш важливим елементом освітньої системи, допомагаючи учням і студентам розвивати практичні навички та критичне мислення, що необхідно для їхнього майбутнього успіху в сучасному світі [5].

«Метод «Flipped Classroom» (перевернутого класу) – це інноваційний підхід до навчання, який активно впроваджується в Японії та інших країнах. В основі цього методу лежить ідея зміни ролей учителя та учня: учні вивчають новий матеріал самостійно поза класом, а на уроці вчителі відводять час для спільної роботи, дискусій, та вирішення практичних завдань» [3].

Основні принципи методу «Flipped Classroom»:

- Самостійне навчання: учні вивчають новий матеріал, часто за допомогою відео, підручників або онлайн-ресурсів, самостійно перед уроком.

- Активна робота на уроці: на уроці вчителі сприяють активній дискусії, розв'язуванню задач та виконанню практичних завдань, які допомагають учням глибше зрозуміти матеріал.

- Індивідуалізація: метод «Flipped Classroom» надає учням можливість вчитися у власному темпі та за потреби звертатися за підтримкою вчителів [3].

Переваги методу «Flipped Classroom».

Глибше розуміння матеріалу: Учні мають можливість вивчати матеріал в комфортний для них спосіб та повніше його зрозуміти. Розвиток критичного мислення: вчительські завдання та обговорення на уроках сприяють розвитку критичного мислення й аналізу. Взаємодія та співпраця: уроки стають платформою для активної взаємодії, співпраці й обговорення, що підвищує рівень комунікативних навичок. Індивідуалізація: учні можуть працювати у власному темпі та вибирати матеріал, який відповідає їхнім потребам та інтересам [4].

У Японії, метод «Flipped Classroom» стає новаторським рішенням у сфері освіти, яке допомагає підготувати студентів до викликів сучасного світу, розвиваючи їхні навички самостійного навчання, критичного мислення та співпраці [9].

Взаємопідтримка та співпраця є важливими аспектами японського суспільства та освітньої системи. Ці цінності сприяють розвитку спільності, соціальних навичок та підготовці молодих громадян до складних викликів сучасного світу.

«Активне запитання – це метод вивчення, який активно використовується в освіті та розвитку учнів та студентів в Японії та інших країнах. Цей метод надає студентам можливість активно ставити питання, розвивати критичне мислення та стимулювати самостійне навчання» [1].

Основні принципи активного запитання: постановка запитань (студенти формулюють запитання щодо засвоєного матеріалу). Це допомагає їм глибше зрозуміти тему й активно

взаємодіяти з нею. Активний пошук відповідей: студенти шукають відповіді на свої запитання, використовуючи різні ресурси, такі як підручники, Інтернет, викладачі та товариші. Розвиток навичок критичного мислення: цей метод сприяє розвитку навичок аналізу, оцінки і обґрунтування власних висновків [1].

Переваги активного запитання:

- Збільшення обізнаності: шукаючи відповіді на свої запитання, студенти отримують більше знань та розуміння.
- Розвиток самостійного навчання: студенти навчаються самостійно здобувати інформацію та навички.
- Зацікавленість у навчанні: активне задавання запитань стимулює цікавість до теми та навчання взагалі.
- Підвищення рівня розуміння: запитання допомагають розглядати тему з різних кутів і краще її розуміти [1].

У Японії, активне запитання є важливим методом навчання, який сприяє розвитку критичного мислення, самостійного навчання та глибокого розуміння матеріалу. Він відображає важливий аспект японської освітньої філософії, яка підкреслює активну участь студентів у навчанні та розвитку.

Упровадження інтерактивних методів навчання є непростим завданням і потребує якісної підготовки вчителів та змін у навчальних програмах. Однак ця трансформація в освіті важлива, оскільки підготовка учнів до життя у сучасному світі вимагає глибокого розуміння й активної участі в навчанні.

Використання інтерактивних методів навчання в Японії – це своєрідний внесок у світову освітню практику, який допомагає підготувати нове покоління громадян, спроможних критично мислити й активно спілкуватися у глобальному суспільстві.

Крім того, використання інтерактивних методів може створити атмосферу в класі, що найкраще сприяє співпраці,